

Naturnära skogsbruk

Övriga bilagor

Senaste uppdatering 2024-03-20

Bilagorna är författade av Jan Bertilsson i regi av Mariestads Naturskyddsförening

Innehållsförteckning

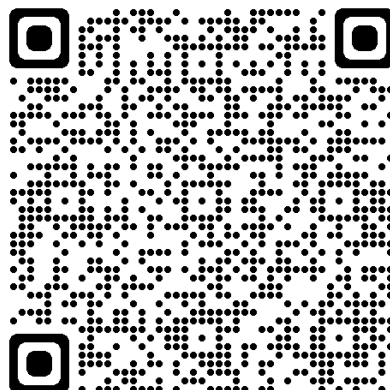
Bilaga 2	2
Entreprenörsförteckning	2
Sågverksförteckning	2
Andra projekt.....	2
Bilaga 3 – Vad är en skog.....	3
Bilaga 4 – Skogens vatten.....	4
Bilaga 5 – Planera ditt arbete	5
Bilaga 6 – Att plockhugga ett träd.....	6

Bilaga 2

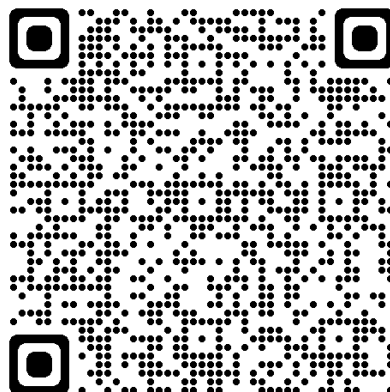
Entreprenörsförteckning

Vi har en [webbsida](#) (QR-koden leder dit) med exempel på entreprenörer som kan arbeta med hyggesfria metoder och/eller naturnära skogsbruk.

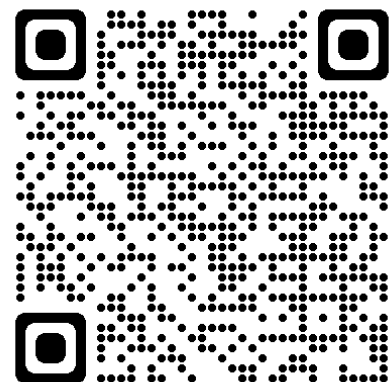
Sågverksförteckning

Vi har en [webbsida](#) (QR-koden leder dit) med exempel på sågverk som kan förädla virket till specialvirke med de dimensioner som köparen/användaren vill ha.

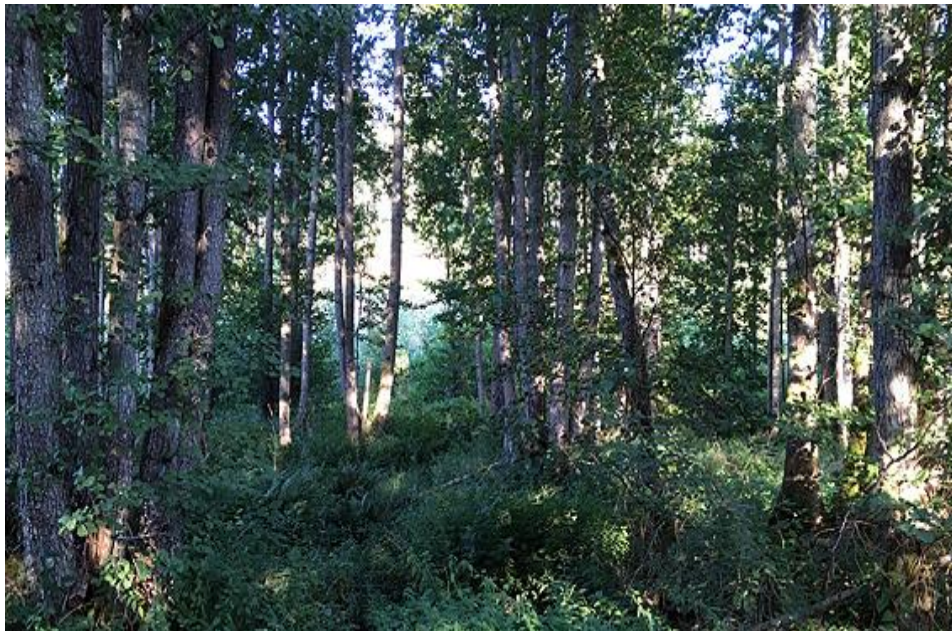
Andra projekt

Vi har en [webbsida](#) (QR-koden leder dit) med exempel på andra naturnära skogsbruksprojekt.

Bilaga 3 – Vad är en skog

Skog – vad är det tycker du?

Alla har vi en tanke om vad skog är och dina tankar om skog kan du gärna skriva ner och sända till kursledaren. Mariestadskretsen kan ta hand om några av berättelserna och publicerar i så fall dessa på vår hemsida om ni vill det. Alla får inte plats men några får det.

Nu får du gå i skogen och titta efter olika träd. Vilka ser du? Vad ser du mera? Vad händer om vi skulle gräva i marken? Ja, allt som växer här beror på tillgången på ljus, vatten och näring. Vi behöver lära oss att läsa ett landskap. Det kan du göra på skogsdagen här. Vi börjar med att se efter var det finns vatten. Där börjar livet i skogen. Vid sjön, ån, diket, kärret eller mossen. Bevara de miljöerna och om möjligt återskapa skadade vattenområden. Vid vattnet finns de arter som trivs där. De som klarar att vara kvar när det är blött. Sedan börjar vi leta oss upp på torrare marker och ser förändringarna på artsammansättningen. Detta är utmaningen för skogsbrukaren – att följa med naturen och ta av tillväxten på de träd som är relativt grova.

Att läsa ett landskap

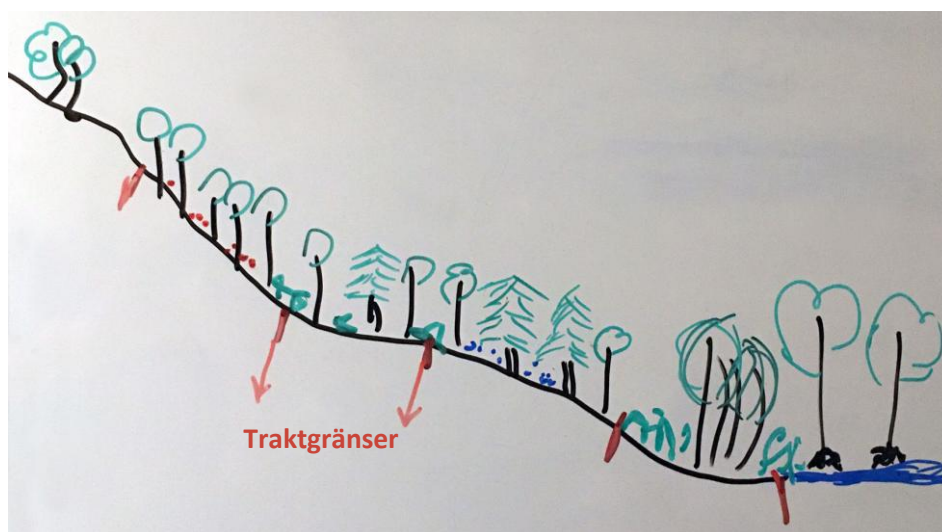

Illustration: Jan Bertilsson

Bilaga 4 – Skogens vatten

Återvätning av skogsmarken

En skog lever i samklang med dess vatten. Varje åtgärd i skogen borde kopplas till hur man läser ett landskap. Höjdkurvan på kartan visar dig var du hittar eller borde hitta vatten i skogen. Vid en sjö eller i mossen, kärret, ån eller den våtmark som en gång fanns men dikades ut. Saknar du vattendrag i skogen behöver du fundera på de levande organismernas ursprung och hur tätt kopplat det är till vatten. Sveriges skogsmarker är hårt dikade och vi behöver se över detta och spara vatten i skogen av många anledningar.

På bilden nedan har vi återskapat en större vattensamling genom att plugga igen ett dike.

Här har vi använt död ved och jutesäckar med löv, förmultnad ved mm som propp. Ibland är lera bra om det finns i närheten.

Under lång tid har det dikats både åker och skogsmark. I skogen har det ökat arealen produktiv skogsmark men också att vi får problem med torka, minskad biologisk mångfald och är ett sämre skydd mot översvämningar nedströms vattenområden i skogen. Mossar, kärr, sumpskogar mfl är en bristvara i skogen och behöver återskapas.

Bilaga 5 – Planera ditt arbete

Att planera sin avverkning av enskilda träd kräver olika verktyg. Skogsbruksplanen med kartor är en del av detta. Skogsbruksplanen bör vara gjord av någon med kunskaper om Naturnära skogsbruk. Förstå att skogen ska anpassas till sitt naturliga ursprung. Att olika arter vill växa på olika platser i de ekosystem marken ger upphov till och hur mark och vatten samspelar med ekologin.

Stickvägarna görs permanenta med ganska stora avstånd. Vi ska inte köra omkring med maskiner på marker som inte bär maskinen utan skador. Mellanzonsfällning och lunning är det vi använder i stället för stickvägar överallt. De torra partierna bär maskinerna bäst och mellan dessa områden bygger vi överfarter på olika sätt. Marken och vattnet styr hur vi gör. Det viktiga är att inte köra överallt.

Illustration över planerade stickvägar på kartor:

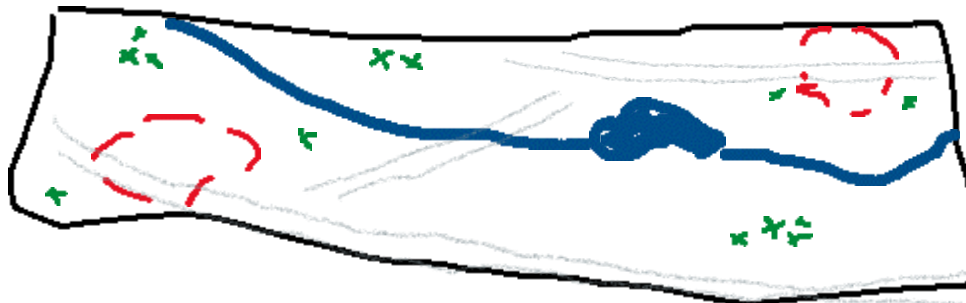
Traktgräns

Vattendrag

Berg

Stickväg

Avverkat träd

Extrakt av tre avdelningar ur en skogsbruksplan:

Avdelning		Volym m ³ sk					Trädslag %					Stammar		Beskrivning	Uttag ink. Tillv.			
Nr	Areal	Ålder	Måkl.	Sl	m3/ha	avd	Tall	Gran	Löv	Ädel.	Utl.	St./ha	m-stam		Åtgärder	Ang	%	m3sk
1	6.4	10	PG	T26	3	19	15	40	40	5	0	6000	0	Naturlig föryngring uppkommen efter gallring.	-	-	-	-
1	6.4	82	PG	T26	150	959	98	1	0	1	0	204	0.74	Ädellöv = Ek Rikl. nat.föryngring av björk ek tall	-	-	-	-
21	0.8	60	PG	G28	4	3	40	0	30	30	0	8	0.5	Löv = Rönn Ädellöv = Ek	-	-	-	-
21	0.8	17	PG	G28	20	16	1	40	59	0	0	7000	0	Tidig. röjt till 2500 st. Rest. läрге, uppk. efter röj.	Röjning	2	0	0
51	4.6	5	PG	G28	1	5	0	70	20	10	0	250	0	Nat. för. uppk. efter gallring. Löv = Björk. Ädellöv = Ek.	-	-	-	-
51	4.6	71	PG	G28	300	1377	39	58	2	1	0	380	0.79	Löv = Björk & asp. Ädellöv = Ek	Markberedning	2	0	0

Bilaga 6 – Att plockhugga ett träd

När planeringen är klar så börjar vi avverka. Ett skogsföretag som kan plockhugga anlitas för att ta ner enskilda träd med en måldiameter över 43 cm i bröst höjd. 70 % av tillväxten kan avverkas i flera olika omgångar.

Identifiera ett träd som ska avverkas. När dessa träd tas ner skapas en ny yta för andra arter som trivs i ljuset att etablera sig i luckan. Vi strävar efter att dra de stora träden en bit för att störa markens fältskikt lite. Där kan frön gro och nya träd etablera sig.

Plockhuggningens resultat, första året i Mariestads ursprungliga projektskog:

Foto: Sebastian Arne (Finnerödja Skogstjänst)